

Sygn. akt I C 2108/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2013r.

Sąd Rejonowy w Świdnicy I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Halina Grzybowska

Protokolant: Magdalena Tobiasz

po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2013r. w Świdnicy

na rozprawie

z powództwa **M. G.**

przeciwko **Powiatowi (...)** z siedzibą w **Ś.**

o zapłatę 425 zł

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda M. G. na rzecz strony pozwanej Powiatu (...) z siedzibą w Ś. koszty procesu w kwocie 60 zł.

UZASADNIENIE

Powód M. G. wniósł o zasądzenie od pozwanego Powiatu (...) kwoty 425,00 zł z ustawowymi odsetkami za zwłokę od dnia 02 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty, a nadto kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych oraz kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 21 września 2004 roku Wydział Komunikacji Starostwa Powiatowego w Ś. na pokwitowaniu zapłaty akcyzy dokonał adnotacji o rejestracji samochodu marki A. (...) o nr rej. (...), który powód nabył

z terenu Unii Europejskiej, a „ (...) decyzja o rejestracji pojazdu musiała być poprzedzona uiszczeniem przez powoda opłat związanych z rejestracją pojazdu, w tym kwoty 500,00 zł

za wydanie karty pojazdu (...). Kwotę 500,00 zł oraz inne opłaty administracyjne powód wpłacił do kasy pozwanego (...). Powód dopiero w późniejszym czasie powziął informację, że rzeczywiste koszty związane z wystawieniem i dostarczeniem karty pojazdu są wielokrotnie niższe, niż pobierana opłata oraz, że praktyka nakładania takich opłat jest niezgodna z obowiązującym w Polsce od dnia 01 maja 2004 roku prawem Wspólnot Europejskich Pismem z dnia 19 marca 2013 roku powód wzywał pozwanego do zapłaty kwoty 425,00 zł tytułem zwrotu nadpłaty opłaty pobranej przez pozwanego, jednakże pozwany nie zapłacił żądanej kwoty.

Jako podstawę prawną żądania powód wskazał przepisy kodeksu cywilnego

o bezpodstawnym wzbogaceniu (a ściślej o nienależnym świadczeniu), a w szczególności przepis art. 410§2 kc.c. Podstawa świadczenia, mimo, iż wg prawa krajowego obowiązującego w chwili jego spełnienia, pozostawała w sprzeczności z art. 90 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE), zatem pobrana po dniu 01 maja 2004 roku jest świadczeniem nienależnym, a organ, który ją pobrał, zobowiązany jest do jej zwrotu jako nienależnego świadczenia. W zakresie żądania zapłaty odsetek od kwoty 425,00 zł powód wskazał,

iż domaga się ich zasądzenia od dnia 02 kwietnia 2013 roku tj. dnia następnego po upływie siedmiodniowego terminu wyznaczonego pozwanemu w wezwaniu do zapłaty z dnia

19 marca 2013 roku, doręczonym 25 marca 2013 roku, do dnia zapłaty.

Powód podał, że pozwany jako powiat posiada legitymację bierną w procesie o zwrot nienależnego świadczenia spełnionego na podstawie aktu prawnego uznanego za niezgodny z prawem Wspólnot Europejskich, bowiem opłata za kartę pojazdu jest daniną publicznoprawną stanowiącą dochód powiatu i miasta na prawach powiatu w rozumieniu art. 5 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 13 listopada 2000 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, a zatem legitymacja bierna w tym przypadku przysługuje podmiotowi, na rzecz którego nastąpiło spełnienie świadczenia.

W zakresie dopuszczalności drogi sądowej powód wskazał, że dla dochodzonego przez powoda roszczenia brak jest podstaw do stosowania przepisów Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Opłaty za wydanie karty pojazdu nie zostały wymienione w art. 2§1 tej ustawy, a nie może do nich mieć zastosowania także art. 2§2 ustawy, gdyż dotyczy on opłat niepodatkowych należności budżetu państwa, podczas gdy opłaty za kartę pojazdu są należnościami stanowiącymi dochody samorządu terytorialnego. Nienależnie pobrane opłaty za kartę pojazdu nie mogą być zatem traktowane jako nadpłaty w podatku podlegające szczególnemu unormowaniu w zakresie zasad i trybu ustalenia nadpłaty podatkowej i jej zwrotu, co wyłączałoby dla ich dochodzenia drogę sądową. Powołując się na orzecznictwo powód wskazał, że roszczenia o zwrot części opłaty jako nienależnego świadczenia można dochodzić na drodze sądowej.

W odpowiedzi na pozew pozwany Powiat (...) wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwany w pierwszej kolejności podniósł, iż powód nie wykazał na jakiej podstawie wynika następstwo prawne M. G. wobec M. J. (zmiana nazwiska). Nadto zarzucił, że powód nie przedłożył dokumentu (dowodu) na okoliczność, że wpłacił na rzecz pozwanego dochodzoną kwotę. Podniósł, że za dokument taki nie może być uznany załączony do pozwu dokument potwierdzający zapłatę akcyzy w kwocie 573,00 zł, a zatem powód nie udowodnił żądania pozwu zgodnie z dyspozycją wynikającą z art. 6 k.c.

Pozwany odnosząc się do prawnej argumentacji żądania powoda wskazał, że przepis §1 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 28 lipca 2003 roku w sprawie opłat za kartę pojazdu jako niezgodny z przepisem art. 77 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 ustawy z dnia 30 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym oraz art. 92 i 217 Konstytucji RP stracił moc obowiązującą dopiero z dniem 01 czerwca 2006 roku, zaś w przeważającej części orzecznictwo SN przemawia za wstecznym działaniem wyroków Trybunału Konstytucyjnego wchodzących w życie z dniem ogłoszenia, jednak nie dotyczy to wyroków z odroczonym terminem wejścia w życie. Uprawnienie Trybunału Konstytucyjnego do określenia innej daty utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego, niż wynika to z przepisu art. 190 ust. 3 Konstytucji dowodzi, że określenie chwili utraty mocy przepisu pozostaje w kompetencji Trybunału Konstytucyjnego i sprowadza się na mocy art. 71 ust. 2 ustawy o TK do określenia daty w orzeczeniu albo do pozostawienia reguły ustawowej, a uprawnienie Trybunału w powyższym zakresie wynika z istnienia równych wartości konstytucyjnych i skutków z tym związanych np. społeczne, budżetowe. Pozwany powołując się na uzasadnienie do uchwały SN z dnia 07 grudnia 2007 roku sygn. akt III CZP 125/07 wskazał, iż SN stwierdził, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez wydanie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu w czasie, gdy przepisy tego rozporządzenia, pomimo stwierdzenia ich sprzeczności z konstytucją i ustawą zwykłą przez TK dalej obowiązywały. SN zaznaczył, że zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji jedną z przesłanek, którą bierze pod uwagę Trybunał podejmując decyzje o odroczeniu wejścia w życie swojego orzeczenia, są następstwa finansowe jego orzeczenia dla budżetu Państwa. Trybunał Konstytucyjny musi brać pod uwagę nie tylko taką konstytucyjnie chronioną wartość jak zgodność aktów normatywnych niższego rzędu z ustawą zwykłą lub Konstytucją, w oparciu o jej art. 2, ale także mniej ważne wartości, takie jak ochrona finansów Państwa przejawiająca się jako ochrona praw obywateli. Tym samym w ocenie pozwanego skutki orzeczenia

Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 stycznia 2006 roku dotyczą jedynie stanów faktycznych powstałych po dniu jego wejścia w życie, tj. od dnia 01 maja 2006 roku.

Nadto pozwany podniósł, że pobrana przez niego opłata za wydanie karty pojazdu ma charakter opłaty publicznoprawnej i stanowi dochody powiatu. Pobranie opłaty w wysokości niższej, niż wynikająca z obowiązujących przepisów stanowiłoby naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Wydanie karty pojazdu ściśle wiąże się z postępowaniem rejestracyjnym pojazdu. Pobierane w tym postępowaniu opłaty mają charakter administracyjny i do orzekania w przedmiocie obowiązku uiszczenia tejże opłaty uprawniony jest organ administracyjny. Rozstrzygnięcie w sprawie zwrotu opłaty, czy zwrotu nadpłaconej opłaty nie jest podejmowane w formie decyzji, ale na czynność tą przysługuje skarga do sądu administracyjnego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 września 2004 roku Urząd Celny w W. wystawił dokument o numerze (...) potwierdzający zapłatę w dniu 14 września 2004 roku przez nabywcę o personaliach **M. J.** akcyzy w kwocie 573,00 zł na terytorium kraju od samochodu osobowego w nabyciu wewnątrzspółnotowym, a to od pojazdu marki A. (...) o numerze nadwozia/podwozia: (...) i numerze silnika (...).

Na dokumencie powyższym poczyniona została adnotacja o tym, że wymieniony pojazd zarejestrowany został w Starostwie Powiatowym w Ś. pod nr rej. (...) w dniu 21 września 2004 roku.

dowód:

dokument potwierdzający zapłatę akcyzy – k. 7

Wezwaniem z dnia 19 marca 2013 roku, doręczonym pozwanemu w dniu 25 marca 2013 roku, powód **M. G.** wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 425,00 zł tytułem zwrotu nadpłaconej części opłaty od pojazdu marki A. o nr rej. (...) w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania zaznaczając, iż brak zapłaty tej kwoty w określonym terminie spowoduje skierowanie sprawy na drogę sądową.

dowód:

przesądowe wezwanie do zapłaty z dnia 19 marca 2013 roku z dowodem doręczenia pozwanemu – k. 8-9

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo należało oddalić.

Zgodnie z przepisem art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Przepis ten na podstawie art. 410§1 k.c. stosuje się do świadczeń nienależnych. Zgodnie zaś z §2 powołanego przepisu świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

W pierwszej kolejności ocenie w niniejszej sprawie podlegała dopuszczalność drogi sądowej.

W dniu 16 maja 2007 roku Sąd Najwyższy podjął uchwałę w sprawie sygn. III CZP 35/07, że dopuszczalna jest droga sądowa dla dochodzenia roszczenia o zapłatę, którego podstawę stanowi nienależne pobranie opłaty za wydanie karty pojazdu

(OSNC 2008/7-8/72). W kwestii tej wypowiedział się również Naczelny Sąd Administracyjny, który w dniu 02 lutego 2008 roku w sprawie I (...) 3/07 podjął uchwałę,

że skierowane do organu żądanie zwrotu opłaty za wydanie karty pojazdu, uiszczonej na podstawie §1 ust. 1 ww. Rozporządzenia jest sprawą administracyjną, którą organ załatwia

w drodze aktu lub czynności, na które przysługuje skarga do sądu administracyjnego

na podstawie art. 3§3 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 roku Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153 poz. 1270 ze zm.). Naczelny Sąd Administracyjny wyjaśnił, że zaprezentowane stanowisko nie oznacza, że niedopuszczalna jest droga procesu cywilnego dla dochodzenia roszczenia o zwrot nienależnego pobrania opłaty za wydanie karty pojazdu. Stwierdzenie w postępowaniu administracyjnym, że określony obowiązek administracyjny strony istnieje lub nie istnieje, nie wyklucza dochodzenia przez stronę roszczenia o zapłatę w zakresie dotyczącym tego obowiązku, jeżeli organ nie wykona świadczenia. Powyższe uzasadnia ocenę, że sposób dochodzenia od organu zwrotu części uiszczonej opłaty za wydaną kartę pojazdu zależy od wyboru strony.

Nie może być wątpliwości co do tego, że wyrokiem z dnia 17 stycznia 2006 roku w sprawie sygnatura akt U 6/04 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że opłata z tytułu wydania karty pojazdu przekraczająca kwotę 75,00 zł jest nienależna jako sprzeczna

z Ustawą – Prawo o ruchu drogowym i Konstytucją. W tymże wyroku Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż §1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 roku w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu w zakresie, w jakim jest niezgodny z art. 77 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz z art. 92 ust. 1 i art. 217 Konstytucji, traci moc obowiązującą z dniem 01 maja 2006 roku. Odroczenie terminu utraty mocy obowiązującej zakwestionowanego przepisu do dnia 01 maja 2006 roku było konsekwencją uwzględnienia wniosku Ministra Transportu i Budownictwa i nastąpiło w celu umożliwienia wprowadzenia do tego czasu - bez pozbawiania powiatów odpłatności za ich czynności - nowej regulacji, zgodnej z postanowieniami Konstytucji.

Wskazać należy, że obowiązuje zasada nie działania wstecz wyroków Trybunału Konstytucyjnego do stanów faktycznych zaistniałych przed jego rozstrzygnięciem.

W powołanym wyroku Trybunał określił termin utraty mocy obowiązującej niekonstytucyjnego przepisu prawa. Jednak określenie tego terminu przez Trybunał nie ma charakteru technicznego, lecz powoduje powstanie nowego stanu prawnego polegającego na utracie mocy obowiązującej niekonstytucyjnego przepisu we wskazanym dniu.

Zarówno Sąd Najwyższy, jak i Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie prezentowały stanowisko, że odroczenie mocy obowiązującej przepisu przez Trybunał Konstytucyjny wyraża jednoznacznie myśl o prospektywnym działaniu takiego orzeczenia. Z mocy przepisu art. 190 pkt 3 Konstytucji Trybunał Konstytucyjny posiada kompetencję do określenia momentu utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego. W takim więc wypadku przepis uznany za niekonstytucyjny pozostaje nadal w systemie prawnym, aż do chwili upływu terminu określonego przez Trybunał. Oznacza to, że do czasu utraty mocy obowiązującej określonego przepisu, sądy i inne organy powinny stosować ten przepis.

Jednak podkreślić należy, że Trybunał Konstytucyjny przyjął, że niekonstytucyjny

§1 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 roku w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz. U. Nr 137, poz. 1310), określający opłatę za kartę pojazdu w kwocie 500,00 zł – w zakresie jej zawyżenia ponad kwotę 75,00 zł został wydany poza granicami upoważnienia ustawowego zawartego w art. 77 ust. 4 pkt. 2 ustawy Prawo o ruchu drogowym. Tym samym Trybunał uznał, że kwestionowany przepis jest niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji, który nakazuje wydawanie rozporządzeń w celu wykonania ustaw

i wyklucza przejmowanie przez organ wydający rozporządzenie uprawnień ustawodawcy. Zgodnie z art. 178 Konstytucji RP sędzia podlega Konstytucji i ustawom. Zatem, gdy akt prawny rangi niższej – podustawowej – jest nie tylko niezgodny z Konstytucją,

ale i wydany poza delegacją ustawy – sąd powszechny jest władny nie stosować takiego aktu. W konkretnej sprawie sąd może pominąć niekonstytucyjny przepis wydając rozstrzygnięcie wyłącznie w oparciu o przepisy Konstytucji i ustawy – również w sytuacji odroczenia utraty jego mocy obowiązującej (por. wyrok SN z dnia 7 marca 2003 roku w sprawie III RN 33/02, wyrok NSA z dnia 16 stycznia 2006 roku w sprawie I (...) 4/05

wraz z przywołanym tam orzecnictwem i literaturą i wyrok NSA w W. z dnia 23 lutego 2006 roku w sprawie II OSK 1403/05). Zasada ta znajdzie zastosowanie także w odniesieniu do opłaty za kartę pojazdu pobranej w okresie formalnego obowiązywania §1 ust. 1 Rozporządzenia w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu w okresie przed stwierdzeniem jego niekonstytucyjności przez Trybunał Konstytucyjny.

Wskazać także trzeba, że od dnia 01 maja 2004 roku Rzeczypospolita Polska jako członek Unii Europejskiej przyjęła prawo wspólnotowe, które tworzy autonomiczne, niezależne od krajowych systemów prawnych, źródło prawa z pierwszeństwem prawa wspólnotowego przed wszystkimi wewnątrz krajowymi przepisami prawnymi (vide orzeczenie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 15 lipca 1964 roku w sprawie C-6/64 F. C.). Wobec powyższego przepis §1 ust. 1 Rozporządzenia nakładający opłatę za wydanie karty pojazdu w wysokości 500,00 zł nie mógł być stosowany jako sprzeczny z prawem wspólnotowym, co bezpośrednio stwierdził Europejski Trybunał Sprawiedliwości postanowieniem z dnia 10 grudnia 2007 roku w sprawie C-134/07.

Opłaty pobierane przez pozwanego za wydanie kart pojazdu niewątpliwie stanowiły dla pozwanego dochód budżetowy (art. 5 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 13 listopada 2003 r.

o dochodach jednostek samorządu terytorialnego - Dz. U. z 2008 r., Nr 88, poz. 539 ze zm.),

a skoro tak, to uwzględniając powyższą ocenę, iż pobieranie przez pozwanego opłat za kartę pojazdu w kwocie przewyższającej 75,00 zł odbywało się na podstawie przepisu niekonstytucyjnego, a zatem w części tj. 425,00 zł opłaty te były nienależne, pozwany Powiat (...), zdaniem sądu, co do zasady winien obciążać obowiązek zwrotu tej kwoty na rzecz każdego, kto opłatę tą uiszczył w zawyżonej wysokości. Stąd też w ocenie Sądu powód prawidłowo wskazał pozwanego jako Powiat (...).

Zgodnie z przepisem art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Powód, wbrew ciężącemu na nim obowiązkowi nie udowodnił, iżby pozwany pobrał od niego opłatę za wydanie karty pojazdu w zawyżonej kwocie.

W ocenie Sądu z żadnego z przedłożonych przez powoda dokumentów nie wynika, by powód uiszczył na rzecz pozwanego opłatę za wydanie karty pojazdu w kwocie 500,00 zł.

Z załączonego do pozwu dokumentu potwierdzającego zapłatę akcyzy wynika jedynie,

iż w dniu 14 września 2004 roku dokonano zapłaty akcyzy w związku z nabyciem wewnątrz wspólnotowym pojazdu marki A (...), który zarejestrowany został

w dniu 21 września 2004 roku w Starostwie Powiatowym w Ś., przy czym z pola widzenia nie można tracić, iż w dokumencie tym **jako nabywca widnieje M. J.** Powód w żaden sposób nie wykazał, że osoba wymieniona w tym dokumencie to w istocie on. Z kolei nawet gdyby przyjąć, iż M. J. i M. G. to ta sama osoba (zbieżność daty urodzenia), która jedynie dokonała zmiany nazwiska

i jednocześnie gdyby przyjąć, że skoro pojazd został zarejestrowany to poprzedzone to musiało być uiszczeniem związanych z tym opłat związanych z administracyjnym postępowaniem rejestracyjnym, to podkreślić trzeba, że z dokumentu tego w żaden sposób nie wynika wysokość opłaty uiszczonej w związku z rejestracją pojazdu, w tym opłaty za wydanie karty pojazdu, w szczególności, że była to kwota 500,00 zł. Dlatego też Sąd orzekł jak w pkt I wyroku.

O kosztach postępowania (pkt II wyroku) Sąd orzekł na podstawie przepisu

art. 98§1 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W myśl §3 cyt. przepisu do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez Sąd osobistego stawienia strony.

Zasądzona od powoda M. G. na rzecz pozwanego Powiatu (...) kwota 60,00 zł stanowi minimalne wynagrodzenie za czynności radcy prawnego w sprawie o wartości przedmiotu sporu do 500,00 zł (§2 ust. 2 w zw. z §6

pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu - Dz. U. z 2013 roku, poz. 490).